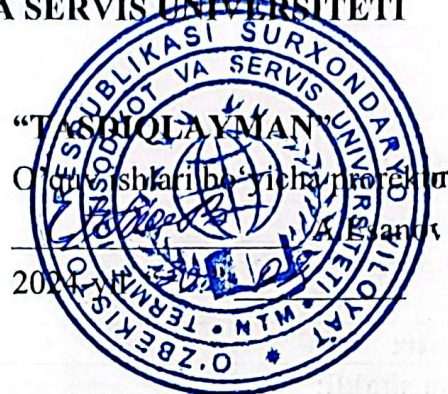

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

XORIJIY MAMLUKATLAR LINGVISTIK NAZARIYASI

**FANI BO'YICHA
SILLABUS
(Magistratura bo'limi uchun)**

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110000 - Tillar
Ta'lim yo'nalishi: 70111801– Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Termiz – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti
70111801– Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Fan nomi:	Xorijiy mamlakatlar lingvistik nazariyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ATT102
Yil:	2024-2025
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	24
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Amaliy	24
Mustaqil ta'lim	72
Kredit miqdori:	2
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	Ingliz, o'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad– “Xorijiy mamlakatlarning lingvistik nazariyalari” fanining asosiy maqsadi – talabalar ongida tilshunoslik fanining taraqqiyot bosqichlari, turli ilmiy maktablar va yo'nalishlarning shakllanishi haqida ilmiy tushunchalarni hosil qilish va ularning shakllanishiga xizmat qiladi. Fanning asosiy vazifasi – tilshunoslik tarixida shakllangan turli milliy an'analarni qiyoslab o'rganish va sistemaga solish, til haqidagi bilimlarni rivojlanish dinamikasini o'rganishdir.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Tarjima nazariyasi va amaliyoti
2	Qiyosiy tipologiya
3	Mutahassis tili bo'yicha bilim, kunikma va malakalar.

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	tilshunoslik fanining vujudga kelishi, uning rivojiga hissa qo'shgan nafaqat tilshunos, balki boshqa soha olimlari, ularning lingvistik asarlari, xorijiy mamlakatlarda tilshunoslik sohasida erishilayotgan yutuqlar to'g'risida tasavvur va bilimga ega bo'lishi kerak;
TN2	xorijiy mamlakatlar lingvistik nazariyalarini tarix nuqtai nazaridan tahlil qilish, ularni qiyoslab o'rganish;
TN3	tarixiy-traditsion va zamonaviy metodlarga tayangan holda xorijiy mamlakatlarning lingvistik nazariyalarini mustaqil tahlil qilishda faol ishtirok etish ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak.
	<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>
TN4	Pedagogik matnlarni tarjima qilish xususiyatlari ko'nikmalaridan akademik sohalarda va ish jarayonlarida samarali qo'llashni biladi; (malaka)
TN5	Pedagogik matnlarni tarjima qilish xususiyatlari fani to'g'risidagi amaliy va nazariy bilimlarini takomillashtirish hamda ularni kasbiy va ilmiy faoliyatda erkin qo'llay olishni bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)
TN6	Ta'lim sohasidagi innovatsion faoliyat asoslarini o'qish jarayoni va amaliyotda qo'llay oladi; (ko'nikma)

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza (M)	
M1	Ingliz tili va dunyo taraqqiyoti
M2	Antik – klassik tilshunoslik nazariyalari
M3	O`rta asrlar davri tilshunosligi
M4	Uyg'onish davri tilshunosligi
M5	Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik
M6	Tillarning genealogik tasnifi
M7	Umumiy tilshunoslikning paydo bo`lishi
M8	A.Shleyxerning lingvistik kontseptsiyasi
M9	Mantiqiy – psixologik tilshunoslik
M10	“Yosh grammatikachilar” lingvistik nazariyalari
M11	XX asr tilshunosligida struktural maktablarning shakllanishi
M12	Hozirgi zamon tilshunosligi

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy (A)	
A1	Til – “xalq ruhining ifodasi”
A2	Antik – klassik tilshunoslik nazariyalari
A3	Tillarning genealogik tasnifi
A4	Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik
A5	Umumiy tilshunoslikning paydo bo`lishi

A6	V.Gumboldt
A7	A.Shleyxerning lingvistik kontsepsiyasi
A8	Mantiqiy – psixologik tilshunoslik
A9	Potebnyaning lingvistik kontsepsiyasi
A10	“Yosh grammatikachilar” lingvistik nazariyalari
A11	XX asr tilshunosligida struktural maktablarning shakllanishi
A12	F.Sossyur lingvistik kontsepsiyasi

Mustaqil ta’lim (MT)

№	Mustaqil ta’lim mavzulari	
1	Amaliy mashg’ulotlarga tayyorgarlik ko’rish va uy ishlarini bajarish;	12 soat
2	Berilgan manbalarni tarjima qilish ;	12 soat
3	Mutahassis fan tili bo’yicha tezis tayyorlash	12 soat
4	Fan bo’yicha terminlar ishtirokida kichik matnlar tuzish;	12 soat
5	Berilgan mavzu bo’yicha taqdimot yaratish;	12 soat
6	Lingvistik nazariyalarni mustaqil tahlil qilish	12 soat
Jami:		72 soat

Asosiy adabiyotlar

1	Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -T., 2005.
2	Содиков А., Абдуазизов А. Умумий тилшунослик. Т.,1981.
3	U.Turayeva. Xorijiy mamlakatlar lingvistik nazariyasi. Termiz., 2024. – 186 b.
Qo’shimcha adabiyotlar	
1	Mirziyoyev Sh. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To‘ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2022. – 416 b.
2	В.Гумбольдт. Избранные труды по языкознанию. М., 1984 г.
3	Нурмонов А. Ўзбек тилшунослиги тарихи. —Т., 2002.

Talabning fan bo’yicha o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsifa etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to‘liq yoritma olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fan bo’yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo‘lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo‘nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo‘lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;

- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baxo olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baxo olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Umida Turayeva Shuxratovna, Fakultetlararo chet tili kafedrasida filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	Umidaturayeva08@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Xorijiy tillar kafedrasida
Taqrizchilar:	M.M.Xoshimxo`jayeva – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots. N.A.Aliboyeva – TerDU, ingliz tili o`qitish metodikasi kafedrasida katta o`qituvchi, Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Umida Turayeva Shuxratovna, Xorijiy tillar kafedrası dotsent v.b.
E-mail:	Umidaturayeva08@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Xorijiy tillar kafedrası
Taqrizchilar:	M.M.Xoshimxo'jayeva – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots. N.A.Aliboyeva – TerDU, ingliz tili o'qitish metodikasi kafedrası katta o'qituvchi, Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 30-avgustdagi 01-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Xorijiy til va adabiyoti" kafedrasining 2024-yil 1-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar :

Z. To'rayev

S. Bozorov

O.Uralova

U.Turayeva